

פיתוח כלכלי באפריקה: אתגרים והצלחות: ד"ר רעות ברק וויקס (192-1-0054)

שנה"ל תשע"ד, סמסטר ב', ימי שני, 12:15 – 10:15, כיתה 116

שעת קבלה: ימי שני, על פי קביעה מראש בלבד

פרטי התקשרות: reut.barak1@mail.huji.ac.il

פיתוח כלכלי ביבשת אפריקה הוא תהליך מורכב שמשתנה בלי הרף. הכוחות הקולוניאליסטים השאירו מדינות בעלות מערכת מוסדית חלשה, תשתיות בעייתיות ורמת הון אנושי נמוכה. מלחמות האזרחים והמלחמות הבנ"ל שהגיעו במחצית השנייה של המאה העשרים הקשו עד מאוד בפיתוח מערכים תומכי צמיחה כלכלית. מה הם האתגרים העומדים בפני מנהיגי מדינות אפריקה בימינו בדחיפת צמיחה כלכלית? כיצד הם מתמודדים עם המצב הנתון הכולל בריאות לקוייה, רמת חינוך נמוכה, רמת תיעוש נמוכה בהרבה מהמדינות ותלות בסיוע בנ"ל? בקורס זה נבחן את השאלות הנ"ל ושאלות רלוונטיות אחרות, נבדוק מה הביא לרמת הפיתוח הכלכלי הנמוכה ברוב מדינות אפריקה בימינו וכיצד שינויים הקורים בשנים האחרונות יכולים להביא לצמיחה.

דרישות הקורס:

נוכחות חובה בשיעורים, הגשת תרגיל אמצע (30% מהציון הסופי) ועבודה מסכמת (70% מהציון הסופי).

תרגיל האמצע הינו עבודה בקבוצות לאורך הסמסטר, שבסופה העלאת מצגת לאתר האנטרנט של השיעור ואפשרות הצגת פרזנטציה לכיתה בשיעור 12 (תאריך 26-05-2014). הנכם נדרשים לחקור ולהציג בפני הכיתה מקרה מוצלח של פיתוח כלכלי ביבשת אפריקה ב-3-4 העשורים האחרונים, בהתבסס על קריאה ועל הדיון בכיתה. הציון יתבסס על עבודת ההכנה לאורך הסמסטר והצגת הפרזנטציה.

קריאה לקורס:

רשימת הקריאה שלפניכם מאפשרת לכם יצירת בסיס ידע בנוסף לדיון בשיעור. כהכנה לכל שיעור הנכם נדרשים לקרוא את הקריאה המודגשת בקו תחתון. חלק ממקורות הקריאה מופיעים באתר הקורס.

מבנה הקורס:

שיעור 1: מהי צמיחה כלכלית? מה מאפשר צמיחה כלכלית לאורך זמן? (3-3-2014)

קריאה:

Acemoglu, Daron, Johnson Simon and James A. Robinson, (2001), "The Colonial origins of comparative development: An empirical investigation", *The American Economic Review*, 91:5, pp. 1369-1401

Acemoglu, Daron, Johnson Simon and James A. Robinson, (2002), "Reversal of fortune: geography and institutions in the making of the modern world income distribution", *The quarterly journal of economics*, 117:4, pp. 1231-1294

Ghatak, Subrata. 2003. "Chapter 2: Growth theories and their relevance to less developed countries", in Introduction to development economics. London and New York: Routledge

Kenny, Charles and David Williams (2001), "What do we know about economic growth? Or, why don't we know very much?", *World Development*, 29:1, pp. 1-22

Kling, Jeff and Lant Pritchett, (1994), "Where in the world is population growth bad?", World Bank policy research working paper 1391.

Nafziger, E. Wayne (2006). "Chapter 5: Theories of Economic development" in: *Economic Development (Fourth Edition)*, Cambridge, New York: Cambridge University Press

Nunn, Nathan (2007), "Historical legacies: a model linking Africa's past to its current underdevelopment", *Journal of Development Economics*, 83:1, pp. 157-175

Romer, Paul M. (1990), "Endogenous technological change", *The journal of political economy*, 98:5, Part 2: The problem of development: A conference of the Institute for the Study of Free Enterprise System. PP: 71-102.

Sachs, Jeffrey D. (2003). "Institutions don't rule: Direct effects of geography on per capita income". NBER Working paper 9490.

Sokoloff, Kenneth L. and Stanley L. Engerman (2000), "History lessons: institutions, factors endowments and paths of development in the new world", *The journal of economic perspectives*, 14:3, pp. 217-232

Pio, Alessandro (1994), "New growth theory and old development problems: how recent developments in endogenous growth theory apply to developing countries", *Development Policy Review*, 12, pp. 277-300

שיעור 2: בין צמיחה לפיתוח כלכלי. גישות שונות בפיתוח (10-3-2014)

קריאה:

Stein, Howard (2003), "Rethinking African development", in (ed) Chang, Ha-Joon, *Rethinking development Economics*. London: Anthem Press

Toye, John (2003), "Changing perspectives in development economics", in (ed) Chang, Ha-Joon, *Rethinking development Economics*. London: Anthem Press

שיעור 3: פניו השונים של העוני: מדידת עוני ותפיסות עוני שונות (17-3-2014)

קריאה:

Narayan, Deepa, Patel, Raj, Schafft, Kai, Rademacher, Anne and Sarah Koch-Schulte (2000), "Can Anyone hear us?: Voices from 47 countries", Oxford University Press for the World Bank

שיעור 4: תפקיד ענף החקלאות בפיתוח כלכלי ביבשת אפריקה (2014-3-24)

קריאה:

Karshenas, Massoud (2001), "Agriculture and Economic Development in Sub-Saharan Africa and Asia", *Cambridge journal of economics*, 25, pp. 315-342

SAPRIN (2002), "Chapter 6: The impact of agricultural sector adjustment policies on small farmers and food security", in *A multi-country participatory assessment of structural adjustment*, First Edition, Washington DC: SAPRIN

The World Bank (2008), "World Development Report 2008: Agriculture for Development", Washington DC: IBRD/The World Bank

שיעור 5: אתגרי תיעוש וצבירת טכנולוגיה באפריקה (2014-3-31)

קריאה:

Bigsten, Arne and Måns Söderbom, (2011), "Industrial Strategies for Economic Recovery and Long-term Growth in Africa", *African Development Review*, 23(2), 161-171

Hillbom, Ellen (2008). "Diamonds or development? A structural assessment of Botswana's forty years of success". *The Journal of Modern African Studies*, 46, pp 191-214

UNCTAD (2011), "Economic Development in Africa Report 2011: Fostering Industrial Development in Africa in the New Global Environment, UNCTAD and UNIDO

שיעור 6: השפעת פתיחות לסחר בנ"ל על צמיחה באפריקה (2014-4-4)

קריאה:

Winters, L. Alan (2002), "Trade liberalization and poverty: what are the links?", *World Economy*, 9, pp. 1339-1367

שיעור 7: בין סיוע לחובות: השפעת סיוע ממוזרה וממערב (2014-4-7)

קריאה:

Burnside, Craig and David Dollar, (2004), "Aid, Policies and Growth: Revising the Evidence", The World Bank Policy Research Working paper no. 3251

Ching, Kwan Lee (2009), "Raw encounters, Chinese managers, African Workers and the politics of casualization in Africa's Chinese enclaves", *The China Quarterly*, 199, pp. 647-666

Easterly, William, (2002), "Chapter 6: The loans that were, the growth that wasn't", in: *The Elusive quest for Growth*. Cambridge: MIT Press

Large, Daniel (2009), "China's Sudan Engagement: Changing Northern and Southern Political Trajectories in Peace and War", *The China Quarterly*, 199, pp. 610–626

Lum, Thomas, Fischer, Hannah, Gomex-Granger, Julissa and Anne Leland, (2009), "China's Foreign aid activities in Africa, Latin America and Southeast Asia", CRS Report for Congress, US.

שיעור 8: בריאות וכלכלה: האתגר במיגור מגפות, השפעת איידס ומלריה על הכלכלה (28-04-2014)
קריאה:

Acemoglu, Daron and Simon Johnson (2007), "Disease and Development: The Effect of Life Expectancy on Economic Growth", *The Journal of Political Economy*, 115:6, pp. 925-985

Alleyne, George A.O. and Daniel Cohen (2002), "Health, Economic Growth and Poverty Reduction", A report of Working group I of the Commission on Macroeconomics and health. Geneva: WHO

Bennell, Paul (2003), "HIV/Aids in Sub Saharan Africa: The growing epidemic?" ELDIS discussion paper.

שיעור 9: חינוך וצמיחה: האם כל השקעה בחינוך מובילה לצמיחה כלכלית? (2-5-2014)
קריאה:

Al-Samarrai, Samer and Paul Bennell (2006), "Where has all the education gone in Sub-Saharan Africa? Employment and other outcomes among secondary school and university leavers", MPRA Paper No. 128

Bennell, Paul (2002), "Hitting the Target: Doubling Primary School Enrollments in Sub-Saharan Africa by 2015", *World Development*, 30:7, pp. 1179–1194

Colclough, Christopher and Samer Al-Samarrai, (2000), "Achieving schooling for all: budgetary expenditures on education in Sub-Sahara Africa and South Asia", IDS Working Paper 77

שיעור 10: פיתוח כלכלי מקומי באפריקה: קואופרטיבים ותפקיד מיקרו-מימון (12-5-2014)
קריאה:

Birchall, Johnston (2003), "Rediscovering the cooperative advantage: Poverty reduction through self-help". Geneva: ILO

Birchall, Johnston (2004), "Cooperatives and the Millennium Development Goals", Geneva: ILO

Ghatak, Maitreesh, (2000), "Screening by the Company You Keep: Joint Liability Lending and the Peer Selection Effect", *The Economic Journal*, 110:465, pp. 601-631.

Kim, Julia C., et al (2007), "Understanding the Impact of a Microfinance-Based Intervention on Women's Empowerment and the Reduction of Intimate Partner Violence in South Africa", *American Journal of Public Health*, 97:10

Lafourcade, Anne-Lucie et al (2005), "Overview of the Outreach and Financial Performance of Microfinance Institutions in Africa", MIX

Lapenu, Cécile and Manfred Zeller (2001), "Distribution, growth and performance of microfinance institutions in Africa, Asia and Latin America", FCND Discussion paper #114

Wanyama, Frederick O., Develtere, Patrick and Ignace Pollet (2008), "Encountering the Evidence: Co-operatives and Poverty Reduction in Africa", Working Paper on Social and Co-operative Entrepreneurship WP-SCE 08.02

שיעור 11: משאבי טבע, ברכה או קללה? הקושי בניהול משאבי טבע והקשר שלהם לעוני ושחיתות
(19-5-2014)

קריאה:

Mehlum, Halvor, Moene, Karl and Ragnar Torvik (2006), "Institutions and the resource curse", *The Economic Journal*, 116, pp. 1-20.

Sachs, Jeffrey D. and Andrew M. Warner (2001), "The curse of natural resources", *European Economic Review*, 45 pp. 827-838

Sala-i-Martin, Xavier and Arvind Subramanian (2003), "Addressing the natural resource curse: an illustration from Nigeria", NBER Working Paper 9804

שיעור 12: ניתוח מקרי בוחן של מדינות אפריקאיות המראות צמיחה כלכלית לאורך זמן: הצגת סטודנטים
(26-5-2014)

הצגת סטודנטים

שיעור 13: סיכום והסתכלות לעתיד (2-6-2014)